

Maakuntahallitus 16.11.2015
Asia 14, Erillisliite nro 12

KAINUUN LIITON TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITEL- MA 2016 – 2018 JA TALOUSARVIO 2016

KAINUUN LIITON TALOUSARVIO 2016 JA TALOUSSUUNNITELMA 2016 - 2018

Sisältö

- 1. MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS**
- 2. KAINUUN LIITON TOIMINTAYMPÄRISTÖ**
- 3. MAAKUNNAN JOHTAMINEN JA SUUNNITTELU**
 - 3.1 Maakunnan yhteistoiminta ja johtaminen**
 - 3.2 Suunnittelujärjestelmä**
 - 3.3 Luottamushenkilöhallinto**
 - 3.4 Liiton toimintamalli**
- 4. STRATEGISET TAVOITTEET 2016 – 2018**
 - 4.1 Liiton toimintastrategia 2020**
 - 4.2 Strategiset tavoitteet vuosille 2016 – 2018**
- 5. TAVOITTEET JA TOIMINTA VUOSINA 2016 – 2018**
 - 5.1 Tulevaisuus**
 - 5.2 Maakuntaohjelma – Kainuu-ohjelma**
 - 5.3 Maakuntakaava**
 - 5.4 Elinkeinot ja aluekehitysrahoitus**
 - 5.5 Edunajaminen ja yhteistyö**
 - 5.6 Kansainvälinen toiminta**
- 6. TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA V. 2016 – 2018**
 - 6.1 Yleisperustelut**
 - 6.2 Talousarvioasetelma ja sitovuustaso**
 - 6.3 Kainuun liiton talousarvio ja -suunnitelma 2016 – 2018**
 - Talousarvio
 - Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut
 - Jäsenkuntien maksuosuudet v. 2016
 - 6.4 Henkilöstösuunnitelma 2016**
 - 6.5 Ohjelmarahoitus**

1. MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS

Sipilän hallituksen linjaukset 7.11.2015 sote- ja itsehallintouudistusten osalta olivat ratkaisevia Kainuun liiton ja koko maakunnan tulevien vuosien kehittämisenäkymien kannalta. Itsehallintoratkaisussa Kainuu tulee muodostamaan yhden 18:sta tulevasta itsehallintoalueesta. Tavoitteena on että vuoden 2019 alusta Suomessa käynnistyy maakuntapohjalle rakentuva uusi hallintotaso, jolle sote-integraatio, maakunnan liiton tehtävät sekä muita, pääosin ely-keskusten nyt hoitamia alue-, maa-seutu- ja yrityskehitystehtäviä ml rakennerahastotoiminta siirretään. Itsehallintoalueen ylimmät päättäjät valitaan vaaleilla ja sen rahoitusmalli päätetään myöhemmin. Kunnat eivät kuitenkaan enää toimi soten rahoittajina.

Kainuun hallintokokeilun ansiosta meillä on edellä kävijän asema tulevaan uudistukseen nähden: sote-integraatio on toiminut toistakymmentä vuotta, uuden sairaalan rakentamisella vahvistetaan toimintojen integraatiota edelleen. Kainuun liiton ja Kainuun ely-keskuksen tehtävien yhdistämiseen on myös hyvät, yhteistyöhistorian luomat lähtökohdat. Kun muualla maassa soten organisointi tulee vaatimaan runsaasti käytännön järjestelytyötä ja päätöksiä, Kainuussa päästään helpomalla – tämä etu kannattaa hyödyntää suuntaamalla voimavarat maakunnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen.

Vuonna 2016 Kainuun liitto aloittaa yhdessä muiden maakuntien kanssa valmistautumisen tulevien itsehallintoalueiden käynnistämiseen. Valtakunnallisesti tätä työtä ohjaa ja koordinoi valtioneuvosto ministeri Anu Vehviläisen kautta. Kuntaliiton rooli tulee selvästi korostumaan tässä prosessissa, jossa luodaan kokonaan uutta hallintomallia ja –käytäntöä suomalaiseen julkiseen hallintoon.

Kainuu toimii vuosina 2016 ja 2017 Barentsin alueneuvoston puheenjohtajamaakuntana. Tähän ajanjaksoon olemme hyvin valmistautuneet valmistellessamme pj-kaudelle omat prioriteetit. Pyrimme uudistamaan ja kehittämään Barentsin alueen yhteistyön käytäntöjä nykyaikaisemmiksi ja tehokkaammiksi mm. sähköistä viestintää ja kokouskäytäntöjä lisäämällä. Pyrimme edistämään tavoitteita, joissa Kainuulla on sekä annettavaa että saatavaa rajat ylittävästä yhteistyöstä. Vuoden 2017 aikana tähän työn odotetaan saatavan myös tarpeellinen rahoituskanava, EU:n ulkoraajajohjelma CBC Karelia.

Vuonna 2016 Kainuun liiton tavoite on saada maakuntaohjelman suurten tavoitteiden mukainen toiminta entistä tavoitteellisemmalle ja konkreettisemmalle tasolle. Elinkeinopoliittiset tavoitteet ovat kärkenä, koska niiden avulla ainoastaan on mahdollista selättää kehitysongelmista vaikein eli väestökehityksen suunta. Työpaikkojen luominen toisaalta edellyttää entistä laaja-alaisempaa elinvoimapolitiikkaa, jossa yhteistyö Kainuun Edun ja kuntien kanssa on oleellinen. Kainuun liitto osaltaan hakee uusia instrumentteja ja vahvempaa roolia tässä työssä mm. biotuotetehdas-hankkeen ja Kainuun tulevaisuusrahaston kautta.

Kainuun liitto on hakenut terävyyttä edunajamistyöhön ja alueen tunnetuksi tekemiseen erityisesti viestinnällisiä välineitä hiomalla. Liiton viestinnän linjaukset on tehty tätä tarkoitusta varten. Ajan hermolla elävällä ketterällä viestinnällä liitto pyrkii sekä viestimään omasta toiminnasta että ennen kaikkea luomaan maakunnasta vetovoimaista ulkoista kuvaa. Tämä ns. maakuntamarkkinointi on myös keskeinen tapa vahvistaa aluekehittämistyötä monella eri osa-alueella kuten matkailun markkinoissa, työvoiman rekrytoinnissa maakuntaan jne.

Kainuun liitto on pieni ja ketterä organisaatio, jollaisena aluekehittämistyössä sen haluamme säilyä myös itsehallintouudistuksen jälkeen. Liitossa on vireä, osaava ja hyvin motivoitunut henkilöstö. Yhdessä poliittisesti yhtenäistä linjaa vetävän luottamushenkilöhallinnon kanssa olemme Kainuun tulevaisuuden tekijöiden eturintamassa. Maakunnan tulevaisuus ratkaistaan ennen kaikkea yrityksissä joiden kasvu ja kansainvälistyminen on keskeinen kehityshaaste. Siksi meidän on pystyttävä entistä paremmin verkostoitumaan, luomaan yhteisiä tavoitteita ja luottamusta maakunnan sisällä – lisäämään yhteistä sosiaalista pääomaamme.

2. KAINUUN LIITON TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kainuu-ohjelma määrittelee Kainuun liitolle maakunnan kehittämisen haasteet ja kehittämislinjaukset. Kainuu-ohjelman maakuntasuunnitelmaosio linjaa maakunnan kehittämisen tavoitteet pitkällä aikavälillä (vuoteen 2035) ja maakuntaohjelma lähiajan (valtuustokauden 2014–2017) kehittämisen strategiset valinnat. Maakuntaohjelman rinnalla maakuntakaava osoittaa maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Vuosittain uudistettavat maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma ja yhteisesti sovittu edunvalvonta ovat liiton perustyötä, konkreettisia työkaluja, jotka suoraan ohjaavat myös talousarvion toimeenpanoa.

Kainuun alueellisessa profiilissa korostuvat vahvuuksina luonto, tila ja erilaiset luonnonvaroihin liittyvät fyysiset resurssit sekä toimiva infrastruktuuri. Nämä yhdessä luovat pohjan aluelähtöiselle ja omaehtoiselle kehittämiselle – erityisesti uutta nousua hakevalle biotaloudelle, globaalisti kasvavalle matkailulle ja kestäväälle kaivannaistoiminnalle sekä Kainuulle luonteville teknologia-aloille. Maakunnan elinkeinorakennetta pyritään muuttamaan kilpailukykyisemmäksi ja iskunkestävämmäksi näitä vahvuusalueita kehittämällä.

Kriittisimmät haasteet ovat erityisesti nuorten muuttotappiosta ja korkeasta kuolleisuudesta johtuva väestön väheneminen noin 700 henkilön vuosivauhdilla ja ikärakenteen edelleen vanheneminen. Muuttoliikettä on ylläpitänyt ja ylläpitää korkea työttömyys (Kainuun työttömyysaste 16,9 %, vuonna 2014, oli selvästi koko maata korkeampi, 12,4 %) ja opiskelupaikkojen kapea-alaisuus / yksipuolisuus. Opiskeluikäiset joutuvat lähtemään yliopistoihin maakunnan ulkopuolelle. Myös Vaalan lähtö maakunnasta pudottaa asukasluvun tämän hetkisestä, tilanne syyskuun lopussa 78 631 noin 75 500 tuntumaan vuoden 2016 alkuun mennessä. Nämä ilmiöt ovat heikentäneet Kainuun huoltosuhteen (huollettavia yhtä työsäkävää kohti: Kainuu 1,7 ja koko maa 1,3, vuonna 2012) erittäin raskaaksi, mikä osaltaan vaikuttaa myös alueen elinkeinorakenteeseen, joka on julkispalvelupainotteinen.

Toisaalta Kainuun ongelmana on myös osaavan työvoiman saatavuus (joillakin aloilla), työvoiman kysynnän ja tarjonnan heikko kohtaanto sekä maakunnan heikohko saavutettavuus. Kainuulaisten alhaiseksi kokema hyvinvointi ja korkea sairastavuus sekä (ainakin osittain) Kainuun ongelmallinen maakuntakuva asettavat haasteita kehittämistyölle.

Kainuun tulevaisuuden visiona on *Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu*. Kainuu-ohjelman tavoitteena on vastata näihin haasteisiin siten, että

1. elinvoimaa lisäävällä ja uudistavalla elinvoima- ja työllisyyspolitiikalla;
2. toimivalla aluerakenteella ja luontevalla yhteistyöllä sekä toimivilla palveluilla lisätään
3. kainuulaisten hyvinvointia;
4. ja lopputuloksena tämä heijastuu positiiviseksi kuvaksi luovuuden, rohkeuden, myönteisyyden ja yrittäjyyden maakunnasta, jonka väkiluku lähtee jälleen kasvuun.

Kehittämistyön painopisteinä ovat:

1. Uudet ja uusiutuvat työpaikat sekä yritykset
2. Osaaminen ja käytännönläheinen innovaatiotoiminta
3. Osaavan työvoiman saatavuus
4. Saavutettavuus
5. Elinvoimaa tukeva, kestävä alue- ja yhdyskuntarakenne
6. Yhteistyö ja uudistumiskyky
7. Työllisyys ja toimeentulo
8. Terveys ja toimintakyky
9. Osallisuus ja yhteisöllisyys
10. Kainuu-kuva

3. MAAKUNNAN JOHTAMINEN JA SUUNNITTELU

3.1 Maakunnan yhteistoiminta ja johtaminen

Kainuun maakuntaohjelman mukaan: ”Tavoitteena on vahva maakunnallinen sosiaalinen pääoma, jonka rakennusaineita ovat luottamus, laajapohjainen yhteistyö ja uudistumiskyky. Ratkaisevan tärkeää Kainuu kehittämisessä on alueen ja sen toimijoiden uudistumiskyky ja yhteistyö alueen sisällä, kansallisesti ja kansainvälisesti.”

Kainuu toimii sekä Pohjois-Suomen neuvottelukunnan että Itä-Suomen neuvottelukunnan jäsenenä ja pyrkii edistämään aktiivisesti myös koko IP-suuralueen yhteisiä intressejä.

Alue- ja kuntayhteistyön päätehtävät ovat toimintaympäristön ja elinkeinojen kehittäminen mm. ylimaakunnallisten ohjelmien ja hankkeiden avulla sekä tähän liittyvä edunajaminen. Yhteistyömuotoja ovat:

- Tulevan itsehallintouudistuksen valmisteluun osallistuminen myös yhteistyössä suuralueen, kaikkien maakunnan liittojen sekä Kuntaliiton kanssa.
- Vapaaehtoinen edunajaminen ja yhteistyö Pohjois-Suomen neuvottelukunnan ja Itä-Suomen neuvottelukunnan kanssa.
- IP -yhteistyön edistäminen ja rakennerahasto-ohjelmien yhteisten toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus (mm. lentoliikennestrategia).
- Yhteys Kuntaliiton edunvalvontaan ja asiantuntijayhteistyöhön mm. maakuntajohtajien, aluekehitysjohtajien, suunnittelujohtajien kesken sekä kansainvälisessä toiminnassa: ajankohtaisia ovat kuntien rahoitukseen, sote - palveluihin sekä aluekehittämiseen ja alueiden käyttöön liittyvä lainsäädäntö.
- Kainuun kuntien yhteistyö: kuntajohtajakokoukset, kuntakierrokset, kuntapäivä (kuntapäätäjille) ja toimialakohtainen yhteistyö; tavoitteena on laajentaa kuntastrategioiden laadintaa palvelevaa tilasto- ja ennakointityötä.
- Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnat muodostavat maakunnan liittojen yhteistoiminta-alueen alueiden kehittämisestä annetun lain mukaisten tehtävien hoitamiseksi.

Edunajamisen vahvistamiseksi tarvitaan vahvaa verkostoitumista ja yhteistyötä maakunnan sisällä. Kuntakentän lisäksi erittäin tärkeää on yhteistyö alueen elinkeinoelämän ja sitä edustavien järjestöjen kanssa (yrittäjä- ja tuottajajärjestöt, kauppakamarit) sekä kaikkien maakunnallisten toimijoiden kanssa. Yhteisenä nimittäjänä tälle toiminnalle on **elinvoimapolitiikka**.

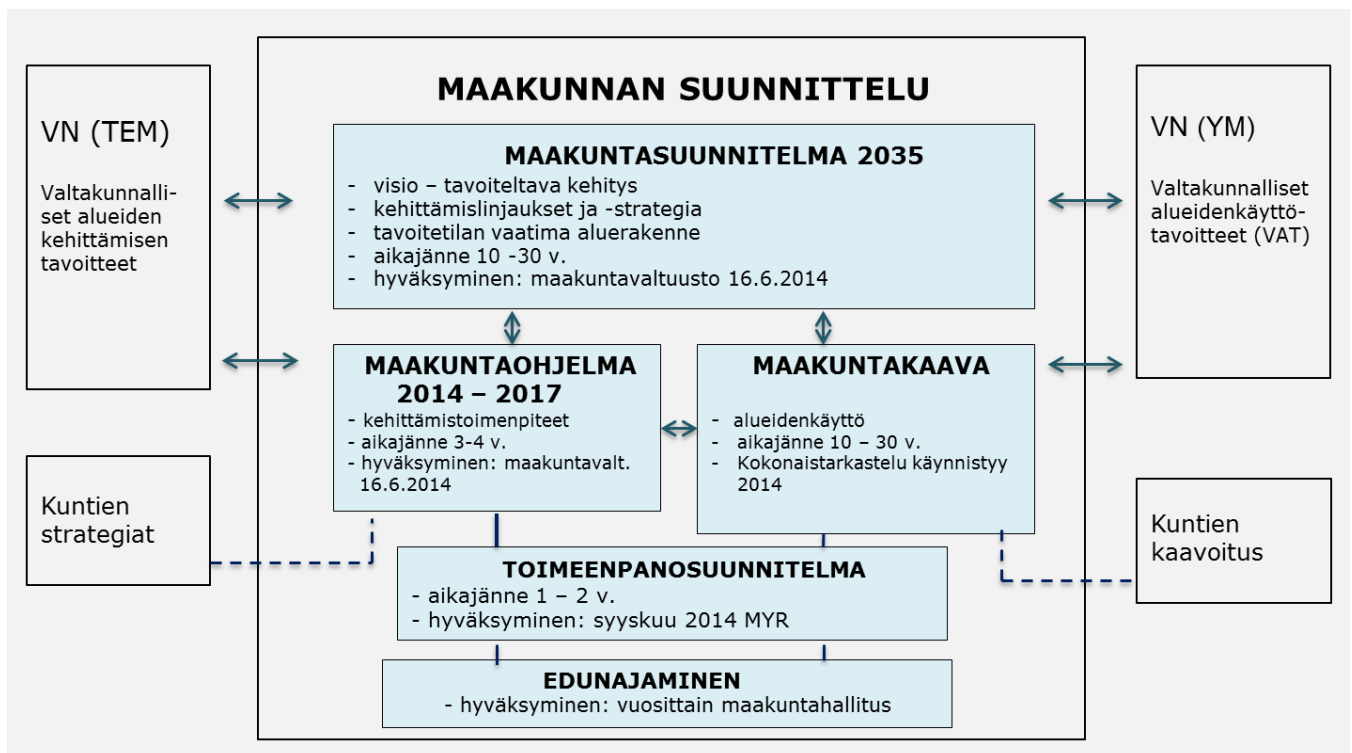
Keskeisiä alue- ja muuhun yhteistyöhön liittyviä tapahtumia vuonna 2016 ovat perinteiset maakuntajuhla (Kanervan päivä), itsenäisyyspäivän vastaanotto sekä osallistuminen 2016 Suomi Areenaan maakuntien yhteisellä esiintymisellä sekä Suomi 100v-juhlavuoden järjestelyihin.

3.2 Suunnittelujärjestelmä

Kainuun liiton toimintaa ohjaavat aluekehityslaki, maankäyttö- ja rakennuslaki sekä kesäkuussa 2014 hyväksytty Kainuu-ohjelma, joka koostuu pitkän tähtäyksen strategisesta maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2014–2017. Suunnitelmaosiolla suunnataan ja ohjelmaosiolla ohjataan kehittämistoimia, joiden keskeisin työkalu on vuosittain tarkistettava maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU), jonka MYR hyväksyy. Siihen sisältyy ja sitä tukee myös yhteisesti sovittu edunvalvonta. Laajalla maakuntaohjelmalla on alueellisessa kehittämistyössä erityisen vahva asema, joka tulee aluekehityslaista (§ 32–34). Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetty maakuntakaava linkittyy kehittämistyöhön siten, että se ohjaa kuntakaavoitusta, viranomaisten alueidenkäyttöä koskevaa suunnittelua ja päätöksentekoa sekä osoittaa maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita (ks. seuraava kuva).

Kainuun liiton perustehtävät toteutetaan monipuolisesti osaavilla osastoilla ja tiimillä (ks. luku 6.4 henkilöstösuunnitelma) ja ne ovat:

- edunajaminen ja tehokas hallinto sekä viestintä
- aluekehityslain (7/2014) mukaisen kansallisen ja EU:n alue- ja koheesiopolitiikan suunnittelun ja toteuttamisen johtaminen ja koordinointi Kainuussa
- aluekehitysviranomaiselle kuuluvat muut tehtävät
- lakisääteinen alueyhteistyö Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan välillä sekä yhteistyö koko Itä- ja Pohjois-Suomessa
- Kainuun liitolle perussopimuksen mukaan kuuluvat tai muuten sovitut tehtävät.

Kuva 1. Kainuun suunnittelujärjestelmä ja siihen liittyvät ohjelmat sekä suunnitelmat (huom. uusi TOPSU hyväksytään vuoden 2015 lopulla).

3.3 Luottamushenkilöhallinto

Maakuntavaltuusto

Kainuun liiton toimintaa ohjaa ja valvoo Kainuun maakuntavaltuusto. Valtuusto päättää Kainuun liiton taloudesta, sen toiminnan ohjauksesta ja tätä toimintaa ohjaavista suunnitelmista. Lisäksi maakuntavaltuusto asettaa kuntayhtymän toiminnalle omat tavoitteensa. Tarvittaessa maakuntavaltuusto voi perustaa uusia toimielimiä. Maakuntavaltuusto kokoontuu kaksi/kolme kertaa vuonna 2016.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset. Lisäksi maakuntahallitukselle kuuluu toimiston toiminnan ohjaus, liiton tehtävistä huolehtiminen siten, kuin niistä on lainsäädännön kautta velvoitettu ja lisäksi kuin niistä on perussopimuksessa sovittu. Maakuntahallitus käsittelee esimerkiksi liiton toimintaa, taloutta ym. koskevat raportit ja päättää niiden toiminnalta tulevista toimenpiteistä, mikäli niihin on aihetta tai tarvetta. Maakuntahallitus kokoontuu 11–12 kertaa vuonna 2016.

Tarkastuslautakunta

Maakuntavaltuusto on valinnut Kainuun liiton tarkastuslautakuntaan 7 jäsentä. Tarkastuslautakunnan tehtäviä ovat kuntalain 121 §:n lisäksi tarkastussäännön 4 § pohjalta: seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja muullakin tavoin tarkkailla tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tilanteen mukaan tehdä esityksiä tämän toiminnan kehityksestä. Tarkastuslautakunta huolehtii siitä, että tilintarkastuksella on käytettävissään tarpeeksi voimavaroja, jotta hyvä tilintarkastus ei esty ja että se on tarpeeksi kattavaa laajuudessaan. Lisäksi tarkastuslautakunta tulee tehdä omia aloitteitaan ja esityksiään siitä, että tilintarkastajien ja sisäisten tarkastajien tehtävät toimivat yhteensopivasti tarkoituksenmukaisesti. Tarkastuslautakunta kokoontuu 5–7 kertaa vuonna 2016.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)

Maakunnan yhteistyöryhmä on asetettu maakuntahallituksen toimesta perustuen aluekehityslakiin. Yhteistyöryhmä koostuu maakunnan liitosta sekä sen jäsenkunnista, valtioon hallintoon kuuluvat organisaatiot ja viranomaiset jotka rahoittavat ohjelmia. Työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt ym. kansalaisyhteiskuntaa edustavat järjestöt tai vastaavat ovat alueen keskeisessä asemassa, joten he ovat myös edustettuina yhteistyöryhmässä. MYR:issä on 16 jäsentä, viisi jäsentä kustakin kolmesta taustatahosta sekä puheenjohtajana maakuntahallituksen puheenjohtaja. Lisäksi yhteistyöryhmään on nimetty 8 asiantuntijajäsentä. Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontuu vuonna 2016 arviolta 8-10 kertaa.

Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto

Maakunnallisen nuorisovaltuuston tehtäväkenttää ei ole sääntelyn kautta määritelty erikseen. Nuorisolain 8 § mukaan tämä toiminta voi olla kuitenkin tässä tapauksessa maakunnallista nuorisotyötä sekä politiikkaa ja näiden asioiden käsittelyä. Toimintamuotoina valtuustolla voi olla esimerkiksi yksi/kaksi kertaa vuodessa järjestettävä nuorisofoorumi, kansanedustajien ja kummivaltuutettujen tapaamiset, kokouksiin osallistuminen maakuntavaltuustossa sekä osanottaminen tulevaisuutta koskevien suunnitelmien tekemiseen ja selvittämiseen. Nuorisovaltuusto kokoontuu 3-4 kertaa vuonna 2016.

3.4 Liiton toimintamalli

Kainuun liitto edistää kainuulaisten hyvinvointia sekä alueensa kestäväää kehittymistä. Kehitysalueina ovat muun muassa toimintaympäristö, elinkeinot ja palvelut. Tämä edistää yhteistyötä maakunnallisessa kehittämisessä olennaisten toimijoiden kanssa ja toisaalta Kainuun liitto myös valvoo kuntalaisten ja kuntien etuja näissä kehityskuvioissa. Toteutukseen näitä suunnitelmia liiton tulee tehdä kehitys-, tutkimus-, suunnittelu- ja edunvalvontatyötä ja tätä kautta toimia jäsenkuntia yhteen sitovana yhteistyöelimenä.

Kainuun liiton perustehtävä ovat vuoden 2015 perussopimuksen mukaan; toimia Kainuussa aluekehitys- ja suunnitteluviranomaisena. Lisäksi liitto vastaa alueen yleisestä kehittämisestä maakunnassa, sekä edistää suunnitelmien toteutumista. Rahoitus- ja rakennerahastolain mukaan maakuntaliiton tulee myös toteuttaa EU-ohjelmien mukaisia suunnittelu- ja toimeenpanotehtäviä. Maakunnan ulkopuolisista asioista Kainuun liitto vastaa muun muassa lainsäädännön kautta sille määräytyistä erinäisistä tehtävistä sekä lisäksi sen jäsenkuntien sille antamista tehtävistä. Kainuun liiton tulee valvoa maakunnan etua Euroopan politiikan tasolla, kuin myös muissa kansainvälisesti relevanteissa kuvioissa, joka ilmenee kumppanuuksien ja yhteistyöverkkojen hoitamisena maakunnan ulkopuolisessakin toiminnassa (ks. kuvio edunajamisesta). Tämän lisäksi liiton tulee myös huolehtia maakunnan ulkopuolisesta positiivisesta tunnettavuudesta sekä kansallisella, että kansainvälisellä tasolla. Jäsen kunnat voivat yhteisesti velvoittaa Kainuun liittoa hoitamaan jotakin erityistehtävää maakunnassa.

Sisäinen toiminta: Kainuun liiton hallintosäännön 28 §:n kohdan 13 mukaan maakuntahallitus päättää vastuualue- ja tulosityksikköjaosta. Kainuun maakuntahallitus on 22.6.2015 hyväksynyt Kainuun liiton sisäisen organisaatorakenteen. Hallintosäännön 31 §:n mukaisesti on asetettu Kainuun liiton johtoryhmä, johon kuuluvat maakuntajohtaja ja vastuualuepäälliköt sekä henkilöstön edustaja. Lisäksi maakuntajohtaja on kutsunut johtoryhmään asiantuntijajäseniä.

Vuonna 2015 hyväksytyssä organisaatorakenteessa on maakuntajohtajan alaisuudessa kolme vastuualuetta, joissa kussakin on oman erikoisvastuualueensa päällikkö. Vastuualueet jakaantuivat elinkeinot ja aluekehitykseen, alueidenkäyttöön, sekä hallintopalveluihin. Edellä mainittujen vastuualueiden lisäksi Kainuun liitossa on yhdessä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa yhteinen viestintä sekä maakunnan edunajaminen. Nämä liittyvät kiinteästi maakuntajohtajan ja hallintopalvelujen erityisvastuualueisiin.

Erityisvastuualueista tarkemmin:

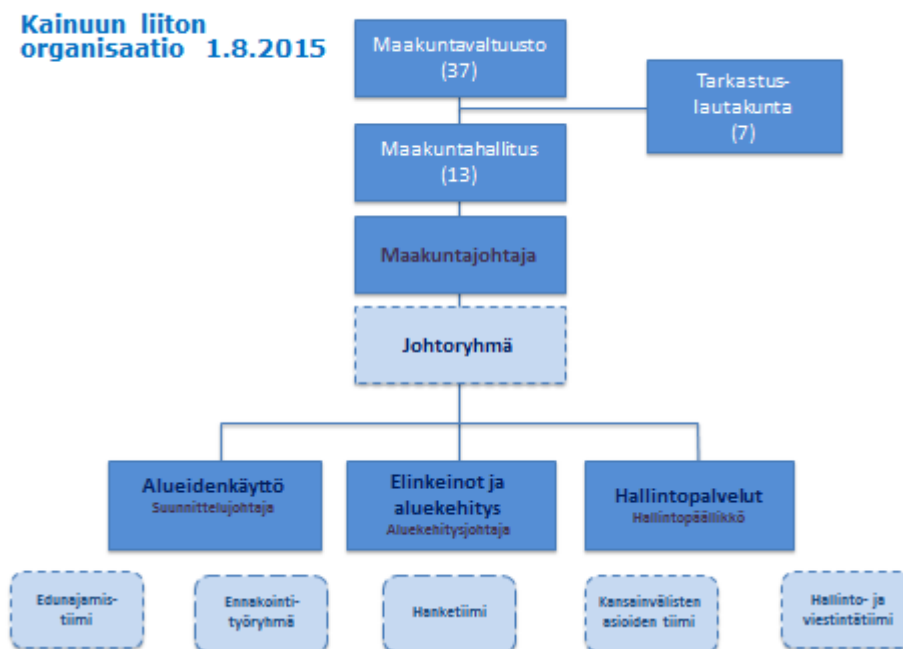
Elinkeinot ja aluekehityksen perustehtäviin ja tavoitteisiin on asetettu maakuntasuunnitelman laatiminen, maakuntaohjelman seuranta ja laatiminen. Lisäksi tähän kuuluu myös maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman laatiminen. Toimintaympäristön muutosten ennakointi, arviointi ja seuranta ovat olennainen osa aluekehitystä, samoin kuin aluekehityslakiin perustuvan kansallisen ja EU:n alue- ja koheesio politiikan suunnittelu ja toteuttamisen johtaminen sekä koordinaatio Kainuun maakunnassa. Tämän lisäksi liiton aluekehitys osallistuu muun muassa lailla säädettyyn alueyhteistyöhön, joka tapahtuu Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien välillä. Kansainvälinen yhteistoiminta muiden lähialueiden kanssa kuuluu osaksi perustehtäviä. Edunajaminen yhdessä alueen muiden viranomaisten kanssa sekä muu yhteistoiminta alueen maakuntien kanssa, sekä lisäksi perussopimuksessa veloitettut muut yhteisesti kuuluvat/sovitut tehtävät.

Alueidenkäyttöön kuuluu maakuntakaavan ajan tasalla pitäminen, kehittäminen ja sen laatiminen. Lisäksi erityisalueelle kuuluu alueen yhdyskuntarakenteen, ympäristön, kulttuurin ja ympäristön ja näiden edellä mainittujen alueiden yleiseen kehitykseen liittyvä ennakointi ja seuranta. Liikennejärjestelmäsuunnitelma, sekä maakunnallisesti laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitteluprosessien aloittaminen sekä tähän kytkeytyvän yhteistyön johtaminen, yhteensovittaminen suhteessa maakunnan suunnitelman kanssa ovat osa alueidenkäytön tehtäväaluetta. Sovittuja tehtäviä tällä erityisalalla ovat muun muassa maankäyttö, energia, liikenne, luonnonvarat, ympäristö ja vaikutusten arviointi, sekä näiden toimialavastuu asiantuntemuksen, lausuntojen ja edunvalvonnan kautta. Viimeiseksi perussopimus voi velvoittaa muita yhteisesti määrättyjä tehtäviä.

Hallintopalvelut keskittyvät hallinnon tukipalveluihin, joihin sisältyy luottamushenkilöhallinto ja viraston toimintaedellytykset. Talous-, henkilöstö-, ja tietohallinnon palvelut kuuluvat Kainuun soten kanssa tehdyn tukipalvelusopimuksen piiriin.

Viestintä ja markkinointi tukevat Kainuu-ohjelmassa määriteltyjen maakunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista. Viestintä huolehtii siitä, että kainuulaiset ja liiton sidosryhmät saavat riittävästi ja ajoissa tietoa päätöksistä ja vireillä olevista asioista. Viestintä myös tukee kansalaisten osallisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa asioihin jo valmisteluvaiheessa. Viestintä on olennainen osa edunajamista. Viestinnän ja markkinoinnin tehtävänä on myös huolehtia yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa Kainuu-kuvan kirkastamisesta niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Kainuun liiton organisaatio

Maakuntavaltuuston koko pienenee 1.1.2016 alkaen 35 jäseneseen ja maakuntahallituksen koko 12 jäseneseen. Muutokset johtuvat Vaalan kunnan eroamisesta Kainuun liitosta.

4. STRATEGISET TAVOITTEET 2016 – 2018

Kainuun liiton perustehtävät jakaantuvat usealle alueelle. Pääasiallisesti liitto toimii Kainuun aluekehitys- ja suunnitteluviranomaisena. Lisäksi se vastaa kehitys- ja suunnitelmien toteuttamista, EU -ohjelmiin liittyvien aluekehitys- ja rakennerahastolain mukaisia suunnittelu- ja toimeenpanotehtäviä. Kainuun liitto lisäksi vastaa sille määräytyistä ja / tai jäsenkunnilta tulleista tehtävistä. Maakunnan etujen ajaminen kansallisella ja EU -tasolla ovat olennainen osa tehtäviä, jotka tulevat esiin yhteistyön ja kumppanuuksien vaalimisessa ja hoitamisessa. Lisäksi liitto pitää huolen maakunnan positiivisesta mielikuvasta maakunnassa, Suomessa ja ulkomailla.

Kainuu-ohjelma

Kainuu-ohjelma muodostuu maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2014–2017. Maakuntasuunnitelma linjaa maakunnan kehittämisen pitkänaikavälin tavoitteet ja maakuntaohjelma puolestaan lähitulevaisuuden strategioita.

Strateginen tavoite: Kainuu-ohjelmassa esitetään tulevaisuuden visio vuodelle 2035, johon pyritään pääsemään seuraaviin haasteisiin vastaamalla ja panostamalla: Kainuulaisten hyvinvointia pyritään parantamalla 1) alueen elinvoimaa ja työllisyyspolitiikkaa; 2) saamalla aikaan toimivan aluerakenteen ja yhteistyön luontevuuden kautta paikallisesti toimivia palveluita; josta päästään takaisin 3) eli kainuulaisten hyvinvointiin ja sen kasvatamiseen.

Maakuntakaava

Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavalla ohjataan kuntien kaavoitusta ja viranomaisten toimintaa.

Strateginen tavoite: Vahvistetaan Kainuun vetovoimaisuutta kilpailukyvyyn, kehittämisen, osaamisen ja asuinpaikan viihtyvyyden kautta. Elinvoimaiset kuntakeskukset ja taajamat ovat erityisen tärkeitä alueen tasapuoliselle kehitykselle väestön hyvinvoinnin näkökulmasta. Kainuussa on monimuotoinen, terve ja luonnonmukainen ympäristö.

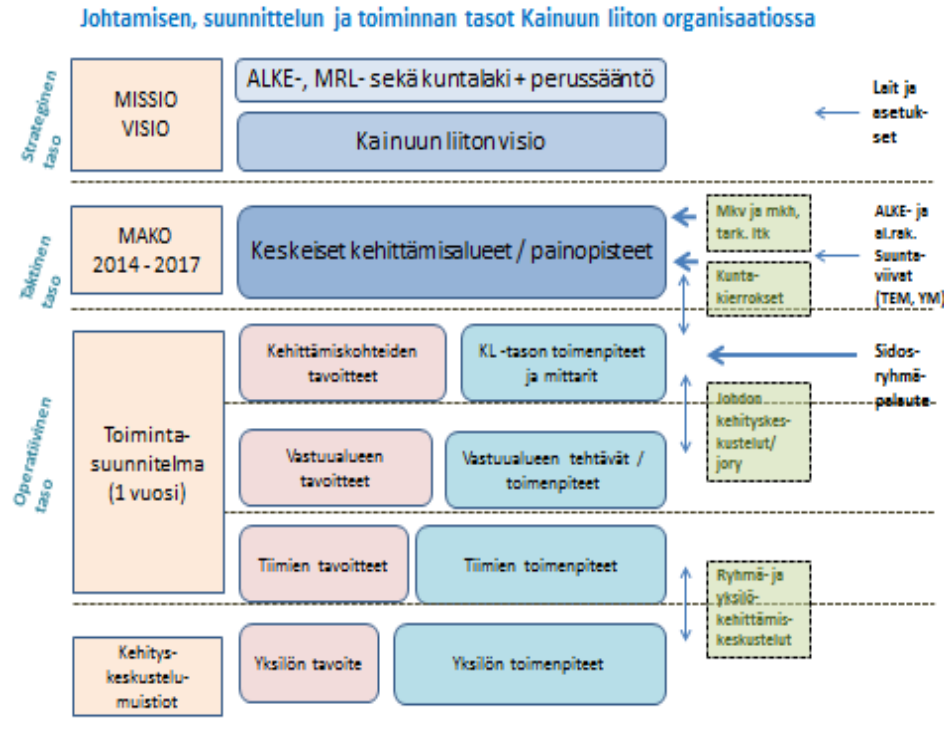
4.1 Liiton toimintastrategia 2020

Kainuun liiton perustehtävä on:

*Kainuun liitto toimii Kainuussa **aluekehitysviranomaisena** aluekehittämis-lainsäädännön perusteella. Kainuun liitto vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä maakunnassa ja edistää suunnitelmien toteuttamista sekä toteuttaa lain mukaiset EU-ohjelmien suunnittelu- ja toimeenpanotehtävät. Alkanutta ohjelmakautta silmällä pitäen uudistettu aluekehitys- ja rakennerahasto-lainsäädäntö on tullut voimaan 17.1.2014.*

*Maankäyttö- ja rakennuslain perusteella Kainuun liiton tehtävänä on toimia maakunnan **suunnitteluviranomaisena**. Lain mukaan maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja alueellinen kehittämisohjelma - maakuntaohjelma. Maakuntasuunnitelma ohjaa maakuntakaavojen ja maakuntaohjelmien laatimista.*

Kesällä 2012 hyväksytyyn perussopimuksen mukaan Kainuun liitto edistää asukkaiden hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan (missio).

Kainuun liiton toiminta-ajatus, arvot ja visio

Kainuun liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden toimintaympäristön, elinkeinojen ja palveluiden kehittäjänä. Liitto edistää yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa ja ajaa maakunnan asukkaiden ja kuntien etuja. Tämän toteuttamiseksi liitto toteuttaa hankkeita ja tekee tutkimus-, kehittämis-, suunnittelu- ja edunajamistyötä toimien jäsenkuntien ja muiden sidosryhmien yhteistyöelimenä. Kainuu-ohjelma on Kainuun liiton toiminnan linjausten perusta, joka antaa tavoitteet liiton toiminnalle.

Kainuun liiton toiminnalliset arvot ovat vastuullinen asiantuntemus, avoin vuorovaikutus ja keskinäinen luottamus.

Kainuun liiton *visiona* on olla arvostettu ja tuloksellinen Kainuun kehittäjä ja haluttu yhteistyökumppani.

Kainuu-ohjelmassa *Kainuun kehittämisen arvoiksi* määriteltiin:

- uudistuminen ja luovuus
- kehitysmuotoisuus ja rohkeus
- positiivisuus, kannustavuus ja suvaitsevaisuus sekä
- työn ja yrittäjyyden arvostus.

Kainuun maakunnan kehittämisvisio 2035 on määritelty maakuntaohjelmassa:

Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu

Kainuulaisten hyvinvointi ja elämisen laatu tehdään osaamisella, yrittämisellä ja yhteistyöllä, rohkeasti uudistuen.

4.2 Strategiset tavoitteet vuosille 2016–2018

Maakuntaohjelman toimenpiteet toteutetaan koko maakunnan laajuisesti, mutta strategiset toimenpiteet ja painopisteet ja niiden intensiivisyys riippuu kunkin alueen erityispiirteiden, tarpeiden ja kehitysmahdollisuuksien välisestä suhteesta ja sen toteutumisesta.

Elinkeinoelämän- sekä toimintaympäristön kehittäminen

Lähde: Maakuntaohjelma 2014–2017

P&K ja mikroyrityksillä on Kainuun alueella keskeinen rooli alueen työllisyyden turvaamisessa sekä elinkeinoelämän elinvoimaisuuden, monipuolisuuden ja joustavuuden ylläpidossa. Tulevaisuudessa tullaan panostamaan juuri niihin yrityksiin, joilla on arvioiden mukaan vahvimmat edellytykset kasvun ja sen mahdollisuuteen sekä suureen alueen ja alueen talouden positiiviseen vaikutukseen.

Yritysten toimivuus ja kasvumahdollisuudet ovat tärkeä edellytys sille, että niiden potentiaalia pyritään kasvattamaan yhteistyö- ja tukitoiminnalla. Tämä ei koske pelkästään olemassa olevia yrityksiä, mutta myös uusia yrityksiä, jonka pohjalta kumppanuudet ja keskinäiset vuorovaikutusverkostot ja niiden laaja-alaisuus korostuvat uudella tavalla.

Tulevat muutokset maakunnan elinkeinorakenteen sekä työvoiman suhteen pakottavat varautumaan esimerkiksi kysynnän muutoksiin uudella tavalla. Tässä innovaatiotoiminta on pakollinen osa ja tällöin korostuvat etenkin tietotekniset ratkaisut, sähköinen kaupankäynti ja digitalisaatio, joita tulee soveltaa Kainuun elinkeinoelämässä, kuin myös koulutuksessa ja julkisissa palveluissa. Tässä nousee tärkeään asemaan tietoverkko liikenteen kehittäminen, jotta vanhentuneesta infrastruktuurista ei tule pullonkauloja elinkeinoelämän ja sen tarjoamien palveluiden kehityksen esteeksi. Tavoiteaikataulu kaikkien yhteyksiä tarvitsevien yritysten saavuttamisessa on ohjelmakauden loppuun mennessä.

Kehittämislinjaukset

- Yritysten kasvun tukeminen
- Uusiutuva energia ja energiatehokkuus
- Osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen
- Kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonta ja laatu
- Yhteistyön tiivistäminen työllisyydessä
- Koulutusketjun turvaaminen
- Etäopiskelumahdollisuuksien ja verkko-opiskelun parantaminen
- Opiskeluaikojen lyhentämisen ja työelämään sijoittumisen nopeuttamisen kehittämiskokeilu
- Pienyritystoiminnan kehittämiskokeilu

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteiden kehittäminen

Lähde: Kainuu – ohjelma, HE 53/2013

Kainuun liitto pyrkii alueellisen kehittämisen perustehtäviensä kautta vaikuttamaan maakunnan Sosiaali- ja terveydenhuollon nykyisiin ja tulevaisuuden haasteisiin. Tavoitteeksi on asetettu, että kainuulaisten toimintakyvyn ja terveyden parantaminen sekä eriarvoisuus-

den vähentäminen terveydenhuolto palveluissa. Sosiaalihuollossa taas tullaan keskittymään työllisyyden, työhön kiinnittymiseen, työn mielekkyyden, työhyvinvoinnin ja toimeentulon parantamiseen. Lisäksi pyritään siihen, että alueen yhteisöllisyyden kokeminen ja työosaamisen vahvistaminen olisivat ensiarvoisen tärkeitä asioita.

Kainuun liiton pyrkimykset sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisessä seuraavat sosiaali- ja terveydenhuollosta annettua järjestämislakia sekä palveluiden järjestämisessä, että niiden tulevassa kehittämisessä.

Maakuntakaava

Kainuun maakuntakaavan lähtökohtana on kolme kokonaisvaltaisempaa osa-aluetta, jotka mukailevat maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa esille tulleita aluekehityksen peruseräotteita ja ydinstrategioita. Ensimmäinen näistä keskittyy elinkeinojen kehittämiseen, jossa erityisesti biotalouden, kaivannaisteollisuuden ja matkailun tarpeet ja tulevaisuuden näkymät pyritään ottamaan huomioon. Näitä tukevat toisena osa-alueena toimintaympäristöön liittyvät tekijät esimerkiksi matkailuun vaikuttavat kulttuuriperinnön ja luonnon vaaliminen, jotka näkyvät rakennushistoriallisten kohteiden, muinaismuistojen ym. koskevissa selvityksissä. Metsätaloutta ja luontoarvoja koskien puolestaan on selvitetty suojeluverkostojen ja –alueiden ulkopuoliset uhanalaiset eliöstöt ja lajistot sekä alueet. Kolmantena isompana teemana ovat nousseet esiin palvelut ja niiden tarjoaminen maakunnassa perustuen kolmen keskuksen malliin palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa. Avainkohdat tulevat olemaan Kajaani – Sotkamon kehittäminen maakuntakeskuksena, Kuhmoa ja Suomussalmea kehitetään seudullisina keskuksina ja muita kuntakeskuksia paikallisina asumisen, työpaikkojen ja palvelujen keskuksina. Kaikkien osa-alueiden kehittämistä tuetaan liikenneverkostojen uudistamisella ja maakunnan ylittävillä kehittämisvyöhykkeillä.

Maakuntaohjelma 2014 – 2017 ja EU:n rakennerahastokauden 2014 – 2020 toteutuminen

Maakuntaohjelma 2014 – 2017: Hyväksyttiin Kainuun maakuntavaltuustossa Kesäkuussa 2014. Kainuu-ohjelma muodostuu maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2014–2017. Se linjaa kehittämisen tavoitteet pitkällä aikavälillä ja maakuntaohjelma lähivuosien strategian. Maakuntaohjelman ohella maakuntakaava, maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU) ja yhteinen edunvalvonta ovat konkreettisia kehitystyökaluja maakunnallisessa toiminnassa. Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen kanssa. Lisäksi viranomaisten tulee ottaa omassa toiminnassaan ja päätöksissään huomioon olemassa oleva maakuntaohjelma, sekä pitkällä, että lyhyellä ajalla, jotta niiden asettamat tavoitteet toteutuisivat. (*Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista* 32, 34 §).

Rakennerahasto-ohjelma:

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU): Valmistellaan kahden vuoden välein maakuntaliiton johdolla. Alkaneen rakennerahasto-ohjelmakauden hankkeistuksen täydentämiseen sekä Maaseutu- ja kalatalousrahastojen alueelliseen suuntaamiseen tullaan keskittymään TOPSU (2016–2017) valmistelussa. Erityisesti raja-alueiden ja Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmien kärjistymistä tulee seurata vuoden 2016 aikana tarkkaan. Resurssien vähentyminen alueilla ja toimijoiden välillä johtaa siihen, että hankkeiden rahoituslähteistä kilpaillaan enemmän (esim. valtakunnallinen ESR- ja TEKES – rahoitus).

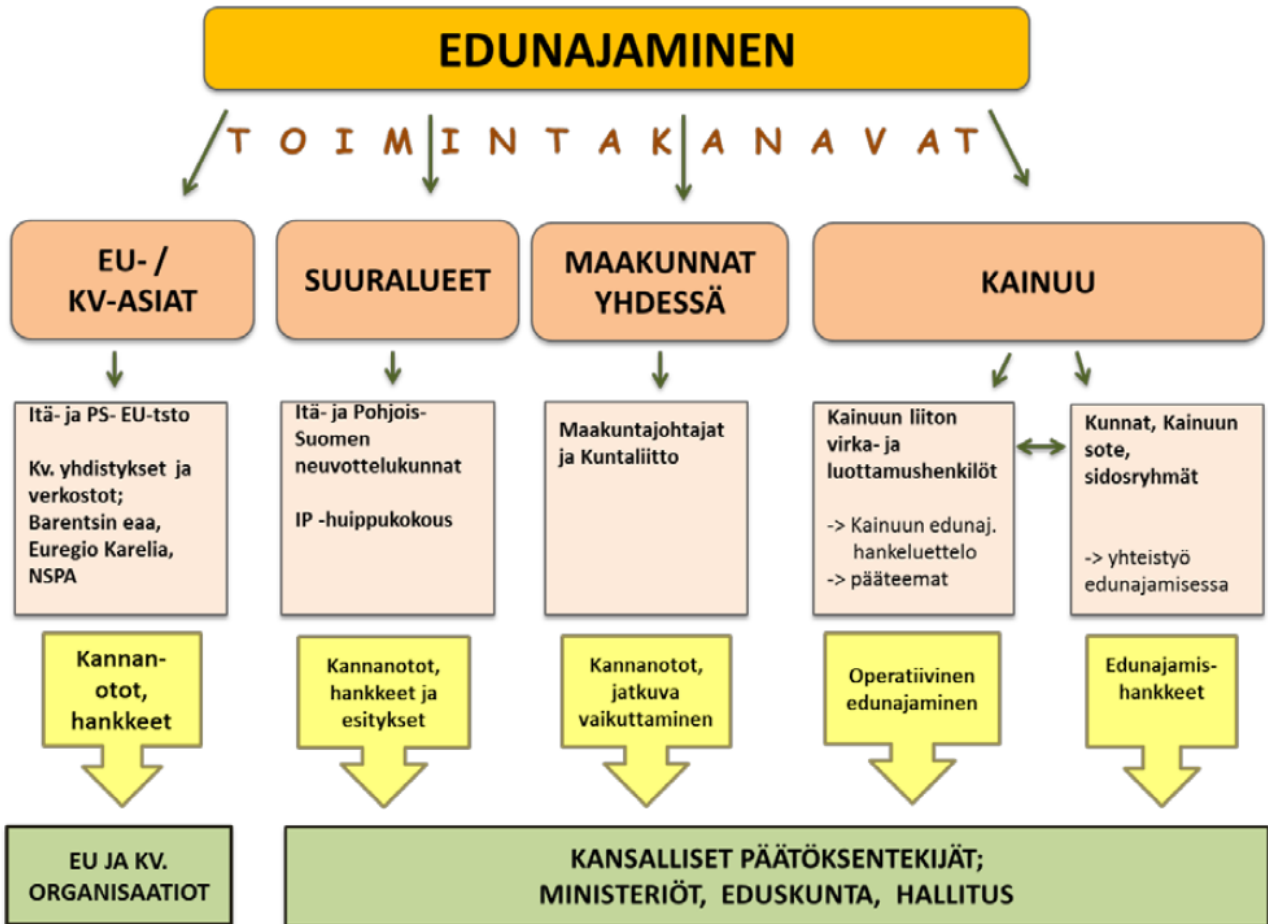
Ennakointi ja osaamisrakenteiden kehittäminen Kainuussa

Maakunnassa olevassa olevan ennakointitiedon ja – yhteistyön hyödyntämisessä ja parantamisessa huomattiin tarve aikaisempina vuosina, jonka vuoksi käynnistettiin ennakointihanke vuosille 2013–2015. Hankkeen päämääränä oli luoda paremmat edellytykset alueen päättäjille ja heidän yhteistyöverkostoille luoda ennakoivia toimintamalleja, joiden pohjalta voitaisiin paremmin reagoida alueeseen suoraan tai välillisesti vaikuttaviin globaaleihin trendeihin. Hankkeen myötä ennakointi on saatu olennaisemmaksi osaksi maakunnallista päätöksentekoa ja sen toimijoita, koska näiden ja ennakointiasiantuntijoiden välillä on nyt vuorovaikutuksellinen kommunikointikanava (esim. Teema- ja tulevaisuusfoorumit, raportit). Asiantuntijoille rakennettu ennakointiportaali on toiminut ennakointitiedon levittämisen kanavana ja sisällön tuottamisesta on annettu selkeät vastuut.

Ennakoinnissa on edistymisestä huolimatta eräitä kehittämisen alueita: jäsenten keskinäistä viestintää tulee ylläpitää (esim. kokousten korvaaminen sosiaalisella medialla / sähköisillä työkaluilla). Jälkimmäisten osa-alueiden käytössä on kehitettävää etenkin aktiivisuuden puolella toimijoiden osalta. Lisäksi ryhmän tulisi tulevaisuudessa toimittaa tietoa avoimemmin saataville ennakointiportaaliin, jotta yhteisesti jalostettu tieto ja viisaus tulevat kokousten ulkopuolisten toimijoiden käyttöön. Iso vetovastuu tulevina vuosina tulee olemaan Kainuun liitolla.

Maakunnan edunajaminen ja yhteistyö

Edunajaminen ja alueyhteistyö ovat keinoja toteuttaa maakuntaohjelmaa ja aluekehitystehdävää. Tähän kokonaisuuteen kuuluu kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta sekä ennakoiva edunajaminen kuvan mukaisesti jäsennettynä. Kainuun liiton edunajamista koordinoi maakuntajohtajan vetämä edunajamistiimi. Tiimin toimintatapaa uudistetaan toimintavuoden aikana. Kainuu ohjelmassa päätettiin siitä, että maakunnassa ryhdytään ajamaan yhteistä etua. Tärkein työkalu yhteiselle edunajamiselle on vuosittain julkaistu Kainuun edunajamisen hankeluettelo (tähän mennessä julkaistu 2013–2015).

Kuva. Edunajamisen viitekehys

Kainuun liitto toimii maakunnan edunvalvojana ja -ajajana maakuntaohjelman tunnistamien haasteiden ja asetettujen painopisteiden mukaisesti. Vuonna 2016 erityisenä vaikuttamis-kohteena on hallitusohjelman toimeenpano erityisesti reformit ja kokeilut. Ennakoivuus ja varautuminen äkillisiin edunvalvontatehtäviin tulee jatkumaan.

5. TAVOITTEET JA TOIMINTA VUOSINA 2016–2018

5.1 Tulevaisuus

Ennakointi, seuranta ja tietopalvelu

Aluekehityksen ennakointi on Kainuu-ohjelman tavoitteiden toteutumisen aktiivista seuranta sekä EU-ohjelmien toteutuksen ja vaikuttavuuden arviointia. Liitto hankkii maakunnallisen ennakointi- ja seurantatehtävän tarvitsemat aluetilasto- ja paikkatiedot ja tekee yhteistyötä kuntien, ELY-keskuksen, Kainuun Etu Oy:n ja muiden toimijoiden kanssa. Kainuun liiton oma ennakointihanke on päätynyt kesällä 2015, jonka jälkeen Kainuun liitto vastaa siitä, että maakunnallista ennakointia toteutetaan ja kehitetään myös jatkossa.

Tavoitteena on

- maakunnan sisäisen yhteistyön kokoaminen ja verkostojen laajentaminen, tulosten seurannan tehostaminen ja ennakoivan työotteen vahvistaminen
- kuntia sekä muita julkisten palvelujen tuottajia palvelevien selvitystehtävien organisointi sekä kuntien suunnittelua palvelevien osa-alue tietojen hankinta- ja käyttöyhteistyö
- vakiinnuttaa ennakointi- ja seurantatiedon portaali ja sen kautta rakentuva toimiva ennakointiverkosto.

5.2 Maakuntaohjelma – Kainuu-ohjelma

Maakuntasuunnitelma ja -ohjelma ovat lakisääteisen aluesuunnittelun ja -kehittämisen keskeiset välineet. Maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma on yhdistetty yhdeksi ”Kainuu-ohjelmaksi”, jonka maakuntavaltuusto on hyväksynyt 16.6.2014. Tässä ohjelmasyklin vaiheessa on painopiste ohjelman toteutuksessa. Toteutuksessa otetaan huomioon pohjoisten maakuntaliittojen yhteistyössä laadittu Pohjois-Suomen strategia, jossa on nostettu esiin yhteisesti ajettavia teemoja ja painopisteitä.

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU) on asiakirja, jonka maakunnan liitto valmistelee ja maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) hyväksyy. TOPSU kootaan lähtökohtaisesti kahden vuoden välein, mutta tarkistetaan vuosittain. Käytännössä siis vuoden 2015 lopulla laadittu TOPSU 2016–2017 ohjaa kehittämistyötä koko ohjelmakauden loppuun.

Mukana TOPSU:n valmistelussa ovat olleet Kainuun ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Kainuun liitto. TOPSU:n aineistoja on koottu eri yhteyksissä. Kainuun liitto kiersi Kainuun kunnat keväällä 2015, jolloin saatiin esityksiä kuntien strategisista linjauksista. Lisäksi pyydettiin laajasti hanke-ehdotuksia Kainuu-ohjelman toimeenpanoon kesän 2015 aikana. TOPSU:n valmistelun yhteydessä on päivitetty myös Kainuun edunajamishankkeista koostuvaa ”*Kainuun hankeluettelo 2015–2016*”, joka tähtää valtion talousarvion valmisteluun ja sen toimeenpanoon.

TOPSU:lla ohjataan ennen kaikkea hanketoimintaa siten, että maakuntaohjelman strategiset linjaukset ja painopisteet tulevat huomioiduksi ja eri rahoittajatahojen rahoituskriteerit täytetään. Kainuun ”taantuma kammitetaan” – etupainotteisesti ja mahdollisimman konkreettisilla sekä yritystoiminnan kehittämistä priorisoivilla toimenpiteillä – seuraavasti:

1. aluekehittämisen- ja yrityshankkeet ovat tarkkaan eri kohderyhmille täsmällisesti kohdennettuja välineitä
2. laajemmin kehittämisedellytyksiä luovat yhteistyö-, kaavoitus- ja infrastruktuurihankkeet
3. Kainuun omat ja muiden alueiden kanssa yhdessä tehtävät edunajamistoimenpiteet tukevat laajasti koko alueen kehittämistä.

Alueelle suoraan suunnattujen rakennerahastokehittämisresurssien vähetessä tuetaan jatkossa entistä voimakkaammin erilaisten kilpailtujen rahoituslähteiden hyödyntämistä hankkeiden toteuttamiseksi. Toisaalta Maaseuturahaston toiminnan käynnistyttyä syksyllä 2015 ja raja-alue yhteistyön todennäköisesti käynnistyessä vuoden 2016 aikana kehittämisesurssit alueella lisääntyvät, mikä mahdollistaa hanketoiminnan uudenlaista aktivoimista. Tämä aktivointityö ja sen kehittäminen ovat osa yksikön perustoimintaa talousarviovuonna.

Vuonna 2014 alkaneella EU-ohjelmakaudella on MYR:n rooli ohjelman toteutuksen koordinoimisessa vahvistunut. Liitto huolehtii MYR:n ja sen sihteeristön hyvästä toimivuudesta. Tätä kautta edunvalvonta ja muiden ohjelmien sekä rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen on luontevasti mahdollista.

5.3 Maakuntakaava

Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Kainuun liiton tehtävänä on huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä.

Kainuun maakuntakaava 2020 (kokonaismaakuntakaava) hyväksyttiin maakuntavaltuustossa toukokuussa 2007 ja vahvistettiin valtioneuvostossa huhtikuussa 2009. Maakuntakaava on pääosin toteutunut useiden aluevarausten osalta. Kainuussa ja koko toimintaympäristössä sekä lainsäädännössä tapahtuneet muutokset ovat aiheuttaneet tarpeen maakuntakaavan tarkistamiselle ja saattamiselle ajan tasalle. Lisäksi v. 2014 valmistuneessa Kainuu-ohjelmassa esitetty maakunnan tavoiteltu kehitys ja kehittämislinjaukset vuoteen 2035 edellyttävät maakuntakaavan tarkistamista.

Kokonaismaakuntakaavaa on viime vuosien aikana uudistettu Kainuun 1. vaihemaakuntakaavalla, joulukuussa 2014 hyväksytyllä Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavalla sekä uudistetaan valmistelun loppuvaiheessa olevalla Kainuun tuulivoimamaakuntakaavalla.

Maakuntavaltuusto päätti kesäkuussa 2015 käynnistää Kainuun kokonaismaakuntakaavan tarkistamisen. Maakuntakaavassa tullaan tarkastelemaan mm. seuraavia asiakokonaisuuksia: aluerakenne, matkailu, kehittämisvyöhykkeet, ampumaradat, kaivostoiminta, liikenne- ja logistiikkajärjestelmä, luonnonsuojelu, maa- ja kiviainesten otto, maisema-alueet, teollisuusalueet, turvetuotanto, ulkoilureitit ja virkistysalueet.

5.4 Elinkeinot ja aluekehitysrahoitus

Maakunnallista elinkeinopolitiikkaa toteutetaan sidosryhmäyhteistyönä. Kainuun Edun, kuntien elinkeinotoiminnan ja kolmannen sektorin kesken tiivistetään vuorovaikutusta. Kuntakerroksilla ja kuntajohtajakokouksissa käsitellään Kainuun liiton, Kainuun ELY:n, Kainuun Edun ja kuntien elinkeinopolitiikan linjausta, yhteistyön kehittämistarpeita sekä erilaisia ajankohtaisasioita. Elinkeinopolitiikkaa uudistetaan vahvistamalla ennakoivaa kehittämistä – siirrytään toteuttamaan ennakoivaa rakennemuutosta (ERM).

Uusi ohjelmakausi 2014–2020 käynnistyi 5.5.2014 EURA 2014 järjestelmän avauduttua. Hankehallinnon osalta toimitaan saatujen ohjeiden (hallinto- ja valvontajärjestelmä), maakunnan yhteistyöryhmän ja liiton omien päätösten mukaisesti. Kainuun liitto joutuu sopeuttamaan rakennerahastojen hallinnointitehtävät (välittävän viranomaisen tehtävä) uuden ohjelmakauden määrittelemään teknisen tuen määrään (jonka taso pyritään palauttamaan edunajamisen kautta tarvittavalle, kohtuulliselle tasolle). Teknisen tuen käytöstä Pohjois-Suomen maakunnan liitot ovat tehneet keskinäisen sopimuksen, jonka mukaan suuralueelle yhteisiä tehtäviä hoitaa/koordinoi Lapin liitto. Keskeisenä koordinaatiota hoitavana

elimenä ovat Pohjois-Suomen koordinaatioryhmä sekä Itä- ja Pohjois-Suomen yhteinen koordinaatioryhmä, joissa yksiköllä on vahva rooli.

Liitto saa valtiolta vuosittain EU-rahoitusta ja valtion vastinrahaa sekä kytkee hankekohtaisesti myös kuntarahaa, ohjelmassa sovitusti. Liiton omasta budjetista varataan myös rahoitusta kohdennettavaksi mm. joidenkin hankkeiden omarahoitukseen. Lisäksi varaudutaan uuden maakunnallisen rahaston ja uuden valtion kansallisen maakunnallisen kehittämisrahan käyttöön erikseen täsmennyvällä tavalla.

Kainuuseen tulee rahoitusta **Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 -ohjelmasta** (EU ja valtio yht.) 96,5 milj. €. Lisäksi on muuta julkista (laskennallista kuntarahoitusta) 13,8 milj. €. Vuositasolla summa tasaisen taulukon mukaan on keskimäärin 15,0 milj. €. Vuodelle 2016 rahoitusosuus pienenee johtuen Vaalan siirtymisestä vuoden 2016 alussa Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Kainuulle vaikutus on EAKR:n, ESR:n ja valtion rahoituksen osalta vuositasolla yht. 0,359 milj. €. Laskennallinen osuus koko ohjelmakaudella EAKR ja ESR on suuruusluokkaa 1 566 068 milj. € ja kokonaisvaikutus ottaen huomioon EAKR:n ja ESR:n lisäksi valtion rahoitus 2 741 000 milj. €.

Kainuun liitolla on välitettävänä rakennerahastorahaa yritystoiminnan ja osaamisen kehittämiseen vuonna 2016 on yhteensä 3,720 milj. €, josta EU:n osuus on 1,742 milj. €, valtion osuus 1.307 milj. € sekä laskennallinen kuntarahan osuus on 0,671 milj. €.

Kainuun liiton päätöksentekoa ja rahojen käyttöä ohjaa rahoituslaki.

Myös **Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020** on merkittävä alueellinen ohjelma, joka on käynnistynyt vuoden 2015 aikana. Laskennallinen Kainuun osuus on koko ohjelmakaudella noin 22,8 milj. €. Lisäksi on kuntarahoitusta n. 0,600 milj. € eli vuositasolla se on keskimäärin 3,3 milj. €. Leader -ohjelmissa on käytössä ohjelmakaudella 2014–2020 yhteensä n. 10,0 milj. €, sisältäen myös kuntarahan; tämä tarkoittaa, että laskennallisesti vuositasolla summa on 1,4 milj. €.

Euroopan Unionissa alueiden välistä yhteistyötä toteutetaan ja rahoitetaan EU-ohjelmakaudella 2014–2020 EAY- ja ENI-ohjelmilla. Kainuun liitto toimii EU:n ohjelmissa ja tulevan ohjelmakauden ohjelmien valmistelussa ja hanketoiminnan aktivoinnissa seuraavasti:

- **ENI CBC Karelia-ohjelma 2014–2020**; ohjelmassa on jaossa ohjelma-alueelle 43 milj. € (Ohjelma-alueita on Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Karjalan tasavallan alueet). Lisäksi on optio 32 milj., joka realisoituu 2018 jälkeen. Maakunnittaista laskennallista rahoituskattoa ei ole, joten ohjelman hyödyntäminen vaatii alueellista aktiivisuutta, hankesuunnittelun aktivointia.
- **Itämeren alueen -ohjelman** toteutukseen osallistutaan ohjelmahallinnossa sekä hankkeilla.
- **Pohjoisen Periferian -ohjelman** osalta osallistutaan ohjelman hankkeiden valmisteluun.
- **Kolarctic CBC -ohjelmassa** Kainuun liitännäisjäsenyys mahdollistaa osallistumisen nykyistä näkyvämmiin hankkeiden toteutukseen mm. Murmanskin ja Arkangelin suuntaan.

EU:n erillisojelmia Kainuun liitto ei suoraan toteuta, mutta osallistuu aluekehitysviranomaisen roolissa useisiin hankkeisiin, jossa rahoituksen ehtona on alueviranomaisen sitoutuminen.

5.5 Edunajaminen ja yhteistyö

Suomi 100 -tapahtumien suunnittelu

Itsenäinen Suomi viettää satavuotisjuhliansa vuonna 2017. Juhlavuoden valmistelut on aloitettu jo pari vuotta sitten, ja vuonna 2014 valtioneuvoston alaisuudessa toimiva juhluvuo- den sihteeristö antoi maakuntien liitoille juhluvuo- den koordinaatiovastuun omilla alueillaan. Maakuntien liitot voivat myös hakea valtioneuvostosta oman alueen juhla- valmisteluihin. Val- tionapupäätökset saataneen tammikuussa 2016, ja vuoden 2016 aikana alueen toimijat voivat hakea maakunnan liitolta avustusta juhluvuo- den hankkeisiinsa.

Kainuussa pyritään siihen, että jokaisessa kunnassa voitaisiin järjestää ihmisiä yhteen ko- koavia ja yhteishenkeä kohottavia tapahtumia. Koordinaatiovastuu on ajateltu hoidettavak- si oman toimen ohella (työpari viestintäpäällikkö + markkinointisihteerit). Kaikkien Kainuun kuntien nimeämistä viranhaltija-edustajista ja sidosryhmien edustajista on koottu operatii- vinen koordinaatioryhmä. Maakuntahallitus toimii juhluvuo- den hankkeen ohjausryhmänä.

Vuonna 2016 Kainuussa Kajaanissa järjestetään myös valtakunnalliset kotiseutupäivät. Lisäksi Kainuu on vuonna 2016 Kaustisen kansanmusiikkijuhlien teemamaakunta.

Europe Direct -tiedotuspisteen ylläpito ja tiedon välitys

Europe Direct on Euroopan komission ylläpitämä verkosto, jonka päätehtävä on välittää Euroopan valtioiden kansalaisille tietoa EU:sta. Toisena keskeisenä tavoitteena on kansa- laisten osallistumisen tukeminen, esimerkiksi muualla Euroopassa tapahtuvaan työn te- koon ja opiskeluun liittyvien esteiden madaltaminen. EU-tiedotuspisteet toimivat unionin kaikkien toimielinten etäpisteinä. Ne täydentävät ja tukevat paikallistasolla komission edus- tustojen ja parlamentin tiedotustoimistojen työtä.

Kainuun liitto on vuoden 2015 alusta lähtien ollut Europe Direct –verkoston jäsen.

Kainuussa on tarvetta Eurooppa-tiedolle hanketoiminnassa, jotta erityisesti EU:n erillisra- hoituskanavat voidaan hyödyntää nykyistä tehokkaammin. Tiedotuksen painopisteenä on myös nuorten kansainvälistymisen tukeminen ja oppilaitosyhteistyö.

Kainuun liitossa ylläpidetään kevyemmän vaihtoehdon mukaista mallia, jossa liiton toimis- ton alakertaan sijoittuva tiedotuspiste on auki vähintään 8 tuntia viikossa.

Komissio maksaa edellä kuvattujen tehtävien hoitamisesta noin 20 000 euroa vuodessa. Kainuun liitossa tehtävään käytetään yhteensä yhden henkilötyövuoden verran henkilöstö- resurssia. Käytännössä tehtävät jakautuvat useammalle kuin yhdelle hanketoimintaan pe- rehtyneelle henkilölle. Lisäksi tiedotuspisteen toiminnasta mm. tilavuokrista ja tapahtuma järjestelyistä ym. juoksevat menot koituu liitolle kustannuksia noin 15 000 euroa vuodessa. Bruttona tiedotuspisteen ylläpito maksaa noin 60 000 euroa.

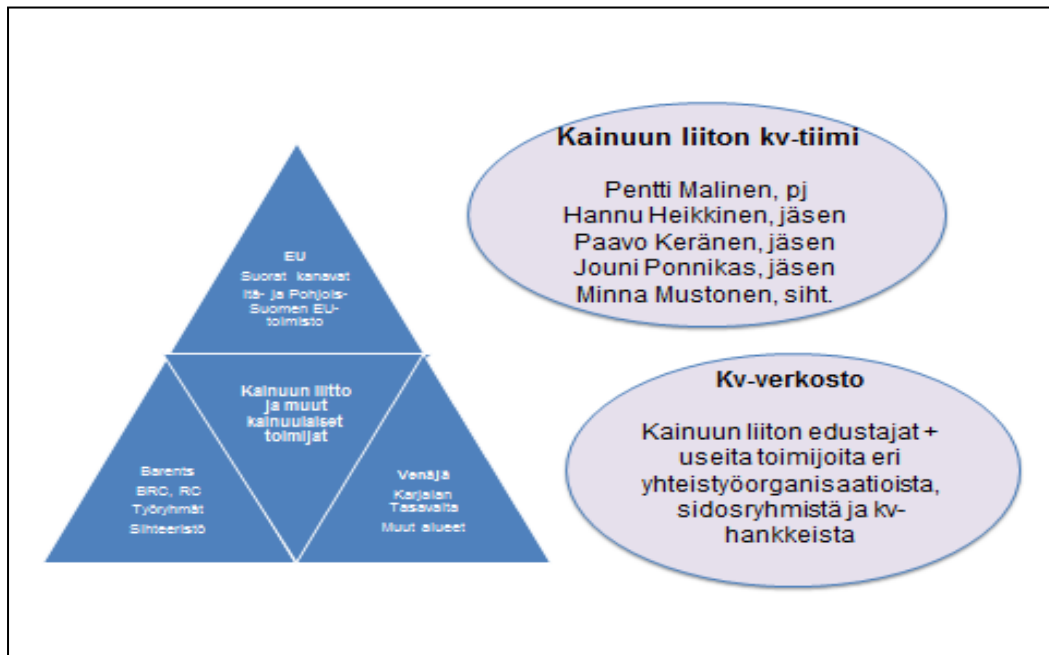
Muu edunajaminen

Kainuun liitossa toimii maakuntajohtajan nimeämä edunajamisen tiimi, johon kuuluvat edunajamiseen osallistuvien viranhaltijoiden lisäksi maakuntahallituksen ja -valtuuston pu- heenjohtajisto, kainuulaiset kansanedustajat ja Kainuun soten edustajat.

5.6 Kansainvälinen toiminta

Kainuun liitto toteuttaa aluekehitysviranomaisen kansainväliseen rooliin kuuluvaa jatkuvaa kansainvälistä toimintaa, joka liittyy liiton perustehtäviin aluekehittämiseen ja alueiden käytön suunnitteluun. Kainuun liiton kansainvälistä toimintaa koordinoi maakuntajohtajan vetämä kv-tiimi.

Kv-tiimi ja kv-toimijaverkosto:

Kainuun liiton sisäisin järjestelyin siirretään henkilöstöresursseja kansainvälisen toiminnan, etenkin kansainvälisen edunvalvonnan ja viestinnän tehostamiseksi. Tavoitteena on hyödyntää kansainvälisiä harjoittelijoita ja opinnäytetyön tekijöitä toiminnan tukena, mikä edellyttää järjestelmällistä tarpeiden ja mahdollisuuksien kartoittamista.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto kansainvälisen toiminnan tukena

Maakunnan pysyvä edustus Brysselissä hoidetaan Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston kautta; toimintaan osallistuu seitsemän maakuntaa. Kainuun liitto aktivoi ja koordinoi kainuulaisten tahojen kansainvälistä toimintaa (ns. kotipesätoiminta) sekä osallistuu EU-toimiston ohjaukseen. EU-toimiston palveluita hyödynnetään Kainuussa jo hyvin, mutta enemmän hyötyä toimistosta voidaan saada aktivoimalla kv-toimintaa myös paikallisesti.

Kansainväliset verkostot

Kainuun liiton rooliin kuuluvaa EU-alueen sisäistä ja sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä tehdään pääsääntöisesti eri järjestöjen ja verkostojen kautta. Kainuu toimii kansainvälisissä verkostoissa ja järjestöissä, joista keskeisimmät ovat:

1. Barents-yhteistyö

Kainuun liitto osallistuu Barentsin aluehallintojen väliseen yhteistyöhön alueneuvoston, aluekomitean ja näiden työryhmien jäsenenä. Keskeinen tavoite on Barentsin alueen saavutettavuuden ja elinvoimaisuuden parantaminen. Barentsin alueellisen liikenne- ja logistiikkatyöryhmässä Kainuulla on vetovastuu toiminnasta.

Kainuu toimii vuosina 2016–2017 Barentsin alueneuvoston puheenjohtajana laatimamme toimintasuunnitelman pohjalta. Puheenjohtajuuskauden menestyksekkääksi hoitamiseksi haetaan ulkopuolista rahoitusta henkilöresurssien vahvistamiseksi.

2. Venäjä-yhteistyö

Venäjän alueille suuntautuvassa poliittisessa yhteistyössä keskeinen on Euregio Karelian toiminta (Kainuu, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ja Karjalan Tasavalta). Vuonna 2014 on hyväksytty yhteinen asiakirja ”Euregio Karelian toiminnan pääsuunnat 2020”, jonka toteutukseen Kainuun liitto osallistuu.

EU:n ENI CBC -ohjelmista haettavissa olevassa rahoituksessa tulee vuonna 2016 välivuosi. Kainuun liitto tukee muiden organisaatioiden Venäjä -hankkeita ja osallistuu niiden toteuttamiseen Venäjä-strategian pohjalta. Kainuun liitto aktivoi ja koordinoi rahoituskauden 2014–2020 ENI CBC -hankkeiden valmistelua ja osallistuu hankkeisiin käytännössä.

3. NSPA -verkosto

Kainuun liitto osallistuu Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan. Sen keskeinen tavoite on EU:n harvaan asuttujen alueiden EU:n erityistuen asema ja sen vahvistaminen. Kainuu osallistuu NSPA -verkoston yhteiseen, OECD:n toteuttamaan aluetutkimukseen, jolla tuotetaan pohjatietoa pohjoisen, harvaan asutun alueen olosuhteista ja mahdollisuuksista tulevaa EU-rahoituskautta varten.

4. Jäsenyydet eurooppalaisissa verkostoissa EU-toimiston välityksellä

Kainuun liitto toimii eurooppalaisissa verkostoissa Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston välityksellä. Näitä ovat mm. Euroopan raja-alueiden liitto (AEBR). Kainuun liitto kuuluu Euregio Karelian ja AER:n alaiseen RUR@CT -verkostoon.

6. TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA V. 2016 – 2018

6.1 Yleisperustelut

Valtiovarainministeriön peruspalveluohjelman 2015 - 2018 mukaan kuntatalouteen on syntynyt viime vuosina menojen ja tulojen välinen epätasapaino. Vaisu talouskasvu ja valtion-talouden sopeutustoimet pitävät kuntien tulojen kasvun lähivuosina hitaana.

Kehysjaksolla 2015 - 2018 verotulojen ennustetaan kasvavan keskimäärin n. 2,8 prosenttia vuodessa, kun oletetaan että veroperusteisiin hallitusohjelman mukainen ansiotason tai kuluttajahintojen nousua vastaava tarkistus sekä yhteisöveron jako-osuus maksetaan 5 % -yksiköllä korotettuna.

Työnantaja- ja palkansaajakeskusjärjestöt allekirjoittivat 7.12.2013 neuvottelutuloksen työmarkkina-ratkaisusta. Kunta-alan nykyiset sopimukset ovat voimassa 31.1.2017 saakka. Vuodelle 2016 on sovittu 16 euron tai 0,47 % palkantarkistus.

Alkaneella EU:n rakennerahasto-ohjelmakaudella 2014 - 2020 teknisen tuen osuutta on vähennetty kolmeen prosenttiin ohjelman rahoituksesta (aiemmin 4 %). Lisäksi uudessa valtioneuvoston asetuksessa rakennerahastoista osarahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta lasketaan tukikelvottomiksi myös toimitilakustannukset. Rakennerahastokauden 2007-2013 teknisen tuen varoja voidaan käyttää vuoden 2015 loppuun saakka, jolloin kyseessä ohjelmakauden tukikelpoisuusaika päättyy.

6.2 Talousarvioasetelma ja sitovuustaso

Kainuun liiton talousarvio on laadittu kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Toimintasuunnitelmassa on esitetty kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi eri vastuualueille osoitetut henkilöstö- ja talousresurssit.

Talousarvio jakautuu käyttötalousosaan, tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan. Käyttötalousosasta ilmenee koko Kainuun liiton toiminnan kustannusrakenne pääluokittain. Käyttötalousosa on lisäksi esitetty vastuualueittain: alueidenkäyttö, elinkeinot ja aluekehitys, hallintopalvelut ja viestintä sekä luottamushenkilöhallinto (joka ei ole varsinainen vastuualue). Kainuun liitossa syksyllä vuonna 2015 tehdyt organisaatiomuutokset vaikuttavat talousarvion kululajeihin ja tästä johtuen talousarviovuosien 2015 ja 2016 luvut eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Talousarviolukuja tulee vertailla koko liiton tasolla. Arvioitaessa talousarviota vastuualueittain/kululajeittain tulee kiinnittää myös huomiota siihen, osa kuluista on kirjattu ainoastaan hallintopalvelut ja viestintä -vastuualueelle keskitetyksi mm. esim. vuokrat, toimistotarvikkeet, siivoukset.

Investointiosaa ei ole, vaan esitetty vähäinen käyttöomaisuuden osto, joka sisältää atk-laitteistoa ja muuta toimiston tarvitsemaa teknistä kalustoa, hankitaan käyttötaloudella.

Rahoitusosasta ilmenee, että mahdolliset yllättävät investoinnit katetaan vuosikatteella, jonka johdosta investointien osalta lainoitustarvetta ei liitolla toistaiseksi ole.

Maakuntavaltuuston vahvistama talousarvio sitoo maakuntahallitusta jäsenkuntien tulorahoituksen 2 456 194 euron osalta.

6.3 Kainuun liiton talousarvio ja -suunnitelma 2016 – 2018

Talousarvio

Vuoden 2016 talousarvion loppusumma toimintatuottojen osalta on 2 542 494 euroa. Toimintatuotot ovat vuoden 2015 talousarvioon verrattuna 14,8 prosenttia pienemmät. Toimintamenot vuonna 2016 ovat 2 542 494 euroa eli 14,8 prosenttia pienemmät kuin edellisellä vuonna. Muutokset johtuvat lähinnä siitä, että liiton hallinnoimia hankkeita on vähän jos lainkaan vuonna 2016. Jäsenkuntien maksuosuus on 2 456 194 euroa, jossa on vähennystä Vaalan vuoden 2015 maksuosuuden verran -102 142 euroa eli -3,99 prosenttia.

Kainuun liitto on tehnyt kahdella edellisellä tilikaudella ylijäämäiset tulokset. Näistä ylijäämistä osa suunnitellaan käytettäväksi biotuotetehdasta koskevien jatkotoimenpiteiden väliaikaiseen rahoitukseen ja osa siirrettäväksi perustettavaan Kainuun tulevaisuusrahastoon. Rahasto olisi joustava, nopea väline pienten hankkeiden, suunnitelmien ja toimenpiteiden käynnistämiseen. Rahaston perustaminen vaatii maakuntavaltuuston päätöksen.

Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon budjetissa on varauduttu luottamushenkilöiden vuosipalkkioiden, kokouspalkkioiden, matkakorvausten ja muiden kokous- ja koulutuskustannusten maksamiseen. Muihin yhteistoimintaosuuksiin on varattu 254 000 euroa erilaisiin uusiin kesken toimintavuoden ilmaantuviin toimintoihin, hankkeisiin ja tilaisuuksiin osallistumiseksi. Osa näistä on sellaisia, joihin olemme jo sitoutuneet (mm. Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto, nuorisovaltuuston toiminta, Suomi 100 -koordinaatio, Kotiseutpäivät).

Toimintatuotot

Toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista (myyntituotot) sekä muista tuotoista, joihin kirjataan tekninen tuki ja projektitoiminnan tuotot (EAKR-tekninen tuki 83 000 euroa (ed. vuosi 180 000 euroa), projektit 20 000 euroa (ed. vuosi 400 200 euroa)). Kuntien maksuosuuksilla katetaan noin 94 % liiton toimintakuluista.

Toimintakulut

Viraston toimintakulut muodostuvat palkoista ja niiden sivukuluista (henkilöstökulujen osuus 56 %), palveluiden ostoista (35 %), aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnosta (2 %), vuokrista (4 %) ja muista toimintakuluista (3 %).

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoissa korkotuloja syntyy liiton pankkitilien koroista. Summat ovat niin vähäisiä, että sellaisia ei ole arvioitu kertyvän tuloksi talousarviossa.

Liiton omat projektit

Projektit eivät ole liiton jäsenkuntien maksuosuuskatteista toimintaa, muuten kuin mahdollisen omarahoitusosuuden osalta. Kulut katetaan projektien tuotoilla. Projektitoiminta saattaa aiheuttaa kuitenkin liiton maksuvalmiuden heikkenemistä, koska projektien tuotot kertyvät viiveellä. Projektitoiminnassa voi syntyä kuluja, joita ei voida hyväksyä projektin menoksi.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa kuinka tulorahoitus riittää toimintamenoihin ja rahoitusmenoihin. Tuloslaskelmasta saadaan seuraavat tunnusluvut: toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli/alijäämä.

Vuosikate on talousarviovuonna 0 euroa, koska liitolla ei ole katettavia poistoja, jolloin tilikauden tulokseksi muodostuu myös 0 euroa.

KAINUUN LIITTO							
TULOSLASKELMA 2016 ja TS2016 - 2018							
	TA2015	TA2016	Muutos %	TA2017	Muutos %	TA2018	Muutos %
Myyntituotot	0	0		0		0	
Kuntien maksusuudet	2 558 336	2 456 194	-3,99 %	2 480 756	1,00 %	2 505 563	1,00 %
Tuet ja avustukset	421 248	153 235	-63,62 %	154 767	1,00 %	156 315	1,00 %
Muut tuotot	6 000	6 300	5,00 %	6 363	1,00 %	6 427	1,00 %
TOIMINTATUOTOT	2 985 584	2 615 729	-12,39 %	2 641 886	1,00 %	2 668 305	1,00 %
Henkilöstökulut	1 598 367	1 475 596	-7,68 %	1 490 355	1,00 %	1 505 262	1,00 %
Palvelujen ostot	1 133 793	916 583	-19,16 %	925 747	1,00 %	935 002	1,00 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	68 070	51 850	-23,83 %	52 368	1,00 %	52 890	1,00 %
Muut toimintakulut	185 354	171 700	-7,37 %	173 416	1,00 %	175 149	1,00 %
TOIMINTAKULUT	2 985 584	2 615 729	-12,39 %	2 641 885	1,00 %	2 668 303	1,00 %
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	0	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0	0	0
TULOSLASKELMA	0	0	0	0	0	0	0

Tuloslaskelma vastuualueittain:

KAINUUN LIITTO YHTEENSÄ			
	TA 2016	TA 2015	Muutos-%
Myyntituotot	2 456 194	2 558 336	-4,0 %
Tuet ja avustukset	153 235	421 248	-63,6 %
Muut toimintatuotot	6 300	6 000	5,0 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 615 729	2 985 584	-12,4 %
Henkilöstökulut	-1 475 596	-1 598 367	-7,7 %
Palvelujen ostot	-916 583	-1 133 793	-19,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 850	-68 070	-23,8 %
Avustukset	0	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-171 700	-185 354	-7,4 %
TOIMINTAKULUT	-2 615 729	-2 985 584	-12,4 %
TOIMINTAKATE	0	0	

Rahoitustuotot ja kulut	0	0
VUOSIKATE	0	0
TILIKAUDEN TULOS	0	0

ELINKEINOT JA ALUEKEHITYS

	TA 2016	TA 2015	Muutos-%
Myyntituotot	0	0	
Tuet ja avustukset	20 000	0	
Muut toimintatuotot	0	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	20 000	0	
Henkilöstökulut	-657 102	-391 833	67,7 %
Palvelujen ostot	-121 950	-115 800	5,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 300	-27 250	-3,5 %
Avustukset			
Muut toimintakulut	-7 000	-14 950	-53,2 %
TOIMINTAKULUT	-812 352	-549 833	47,7 %
Rahoitustuotot ja kulut		0	
TILIKAUDEN TULOS	-792 352	-549 833	44,1 %

ALUEIDENKÄYTTÖ

	TA 2016	TA 2015	Muutos-%
Myyntituotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	
Henkilöstökulut	-252 822	-241 837	4,5 %
Palvelujen ostot	-112 400	-131 600	-14,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 050	-7 200	-16,0 %
Avustukset			
Muut toimintakulut	-3 600	-19 600	-81,6 %
TOIMINTAKULUT	-374 872	-400 237	-6,3 %
Rahoitustuotot ja kulut			
TILIKAUDEN TULOS	-374 872	-400 237	-6,3 %

HALLINTOPALVELUT			
	TA 2016	TA 2015	Muutos-%
Myyntituotot		0	
Tuet ja avustukset		0	
Muut toimintatuotot	6 300	6 000	5,0 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 300	6 000	5,0 %
Henkilöstökulut	-445 297	-442 396	0,7 %
Palvelujen ostot	-261 400	-270 700	-3,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 000	-21 950	-13,4 %
Avustukset	-2 000	-2 500	-20,0 %
Muut toimintakulut	-146 500	-93 500	56,7 %
TOIMINTAKULUT	-874 197	-831 046	5,2 %
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	-867 897	-825 046	5,2 %

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO			
	TA 2016	TA 2015	Muutos-%
Myyntituotot	2 456 194	2 558 336	-4,0 %
Tuet ja avustukset		0	
Muut toimintatuotot		0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 456 194	2 558 336	-4,0 %
Henkilöstökulut	-48 300	-59 000	-18,1 %
Palvelujen ostot	-309 673	-492 093	-37,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-500	-4 920	-89,8 %
Avustukset		0	
Muut toimintakulut	-12 400	-7 200	72,2 %
TOIMINTAKULUT	-370 873	-563 213	-34,2 %
Rahoitustuotot ja kulut		0	
TILIKAUDEN TULOS	2 085 321	1 995 123	4,5 %

JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUSLASKELMA VUODELLE 2016 v. 2014 ASUKASLUVUN PERUSTEELLA

Kunta	Asukasluku vuonna 2013	Asukasluku vuonna 2014	Maksuosuus 2015 euroa	Maksuosuus 2016 euroa	Muutos euroa	%:ia koko maksu- osuudesta
Hyrnsalmi	2 565	2 490	82 052	80 347	-1 705	3,3 %
Kajaani	37 868	37 791	1 211 367	1 219 433	8 066	49,6 %
Kuhmo	9 104	8 950	291 230	288 797	-2 433	11,8 %
Paltamo	3 620	3 564	115 801	115 003	-798	4,7 %
Puolanka	2 878	2 824	92 065	91 124	-941	3,7 %
Ristijärvi	1 427	1 416	45 649	45 691	43	1,9 %
Sotkamo	10 659	10 598	340 973	341 974	1 002	13,9 %
Suomussalmi	8 661	8 486	277 058	273 825	-3 234	11,1 %
Vaala	3 193		102 142	0	-102 142	0,0 %
Yhteensä	79 975	76 119	2 558 336	2 456 194	-102 142	100 %

6.4 Henkilöstösuunnitelma 2016

Kainuun liiton virastossa henkilöstö sijoittuu maakuntahallituksen vuonna 2015 hyväksymän organisaatorakenteen mukaisesti kolmelle vastuualueelle, joita ovat elinkeinot ja aluekehitys, alueidenkäyttö sekä hallintopalvelut. Liiton sisäinen työskentely tapahtuu pääosin kolmessa ydinprosessissa. Vastuualueen johtaja toimii alueensa henkilöstön esimiehenä ja vastaa alueensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kainuun liiton henkilöstörakenne uusiutuneen suunnitelmakaudella, sillä vanhuuseläkeiän saavuttaa merkittävä osa henkilöstöstä. Kainuun liiton henkilökunnan määrä vuoden 2016 alussa on arviolta 22 henkilöä. He kaikki ovat toistaiseksi voimassa olevassa virka- tai työsuhteessa. Kaksi henkilöä tekee osa-aikaista työtä.

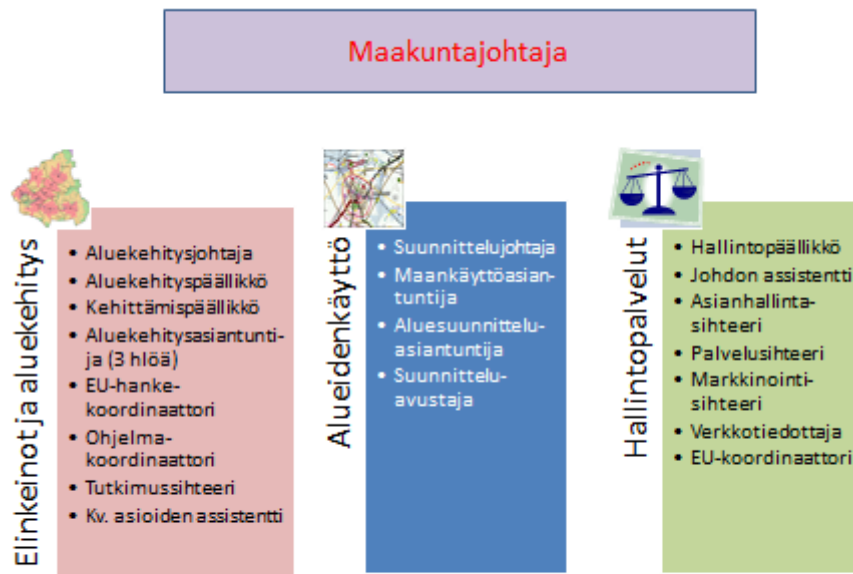
Henkilökunnan siirtyminen eläkkeelle on haasteellista, sillä organisaation on kyettävä varmistamaan osaamisen siirtäminen muuttuvassa tilanteessa ja kyettävä varmistamaan liiton toiminnat myös henkilökuntamäärän muuttuessa.

Tavoitteet

- Selkiytetään johtamisjärjestelmää ja esimiesvastuita.
- Pidetään yllä ja kehitetään aktiivista työhyvinvointitoimintaa.
- Ennen vapautuvien virkojen/toimien täyttämistä selvitetään mahdolliset tehtävien uudelleenjärjestelyt ja taloudelliset edellytykset.

Mittarit: kehityskeskustelut ja henkilökohtaisen työsuorituksen arvioinnit vuosittain, työn vaativuuden arviointi tehtävän vaativuuden muuttuessa, laaditaan/noudatetaan henkilöstön koulutussuunnitelmaa ja kannustetaan henkilöstöä työhön liittyvän ammattitaidon ylläpitämisessä ja kehittämisessä, mahdollistetaan vuorotteluvapaan käyttö ja työajan joustot, tarjotaan henkilöstölle hyvät työterveyspalvelut ja mahdollisuus kulttuuri- ja liikuntasetelien käyttöön, laaditaan/noudatetaan tasa-arvo-ohjelmaa, tehtävien mahdollinen yhdistäminen, vapautuvien tehtävien uudelleenjärjestelyt.

Henkilöstö jakaantuu vastuualueille seuraavasti:

Lisäksi Kainuun liitto ostaa Kainuun sotelta viestintäpäällikön työpanosta yhden työpäivän verran viikossa (~20 % hänen työajasta).

6.5 Ohjelmarahoitus

Kainuun liitto toimii Euroopan aluekehitysrahaston välittävänä toimielimenä. Aluekehitysrahasto-ohjelman *Kestävää kasvua ja työtä, Suomen rakennerahasto-ohjelma 2014 - 2020* toimintalinjat ovat: Pk-yritystoiminnan kilpailukyky sekä Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen. Kainuun liiton suunniteltu myöntövaltuus vuodelle 2016 on 3,855 milj. € josta Euroopan unionin ja valtion osuus on yht. 3,050 milj. € ja alueemme kuntien 0,805 milj. €. Seuraavien kahden vuoden rahoituksen arvioidaan olevan samalla tasolla.

Kainuu kuuluu rajat ylittäviin yhteistyöohjelmiin: Interreg Pohjoinen (n. 6 milj. €+ maakohmainen vastinrahoitus pohjoismaisiin yhteishankkeisiin) ja Pohjoinen Periferia ja arktinen -ohjelmaan (8 milj. € + maakohtainen vastinrahoitus). Lapin liitto vastaa ohjelman toimeenpanosta alueellamme.

Kainuusta on mahdollisuus hakea rahoitusta näitä ohjelmia toteuttaviin hankkeisiin.